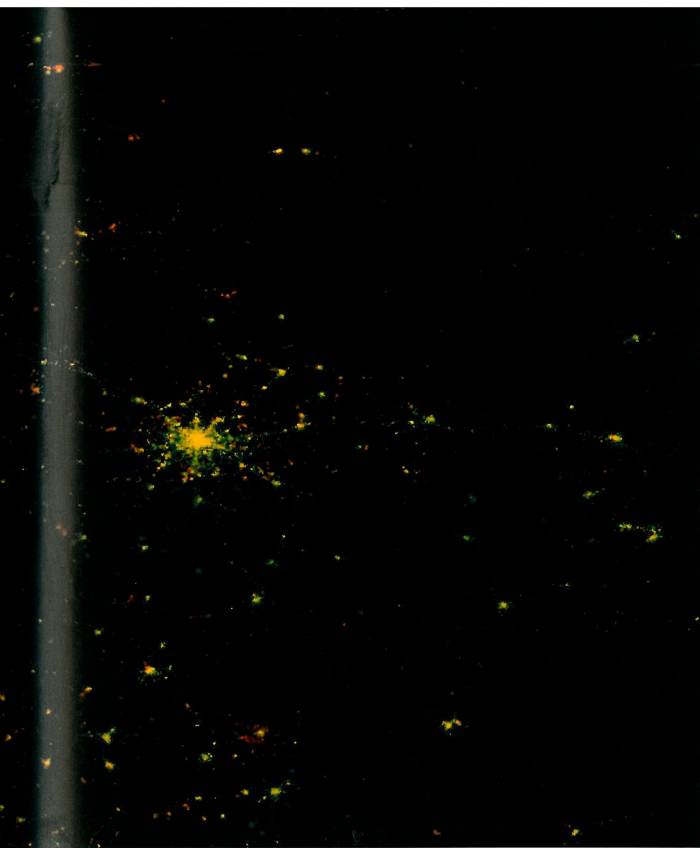

ЕВРОПЕИСТИКА

ЕВРОПА ОТ ВСИЧКИ ГЛЕДНИ ТОЧКИ

материал на Йордан Карпенчев

Европеистика е наука за страните в Европа с особен фокус върху историята, правната рамка и развитието на Европейския съюз. Тази специалност достигна върха на своята популярност в България в годините непосредствено преди и след 2007 г., когато страната ни бе приета за пълноправен член на политическия съюз. Но и до днес се радва на немалък интерес, а и възможностите за карьерна реализация в обширната администрация на Европейския съюз остават все така примамливи.

Програмите по специалността обикновено се придържат към интердисциплинарен подход, включващ курсове от различни научни направления. Такива направления са право (Европейско право), икономика, история (История на Европа), социология, политология и др. Традиционно програмите по специалността включват и засилено изучаване на официалните езици на ЕС.

Как се появява специалността

Макар не всички програми по Европеистика да са тясно свързани с Европейския съюз, именно продължаващия процес на интеграция става причина за засиления интерес към това, което свързва европейските народи. Няма значение дали говорим за неща от културно, историческо, икономическо или политическо естество.

Европеистиката (най-често наричана European Studies в англоезичния свят) започва да се развива след края на Втората световна война. Тогава се създават и първите наднационални организа-

ции - пан-европейски организации. Началото на Европейския съюз е дадено от Европейската общност за въглища и стомана, която впоследствие прераства в Европейска икономическа общност. За нуждите на администрацията на тези наднационални структура е необходимо да се обучат подходящи кадри. Изчезващите граници на Стария континент стимулират и частния сектор да си търси хора, владеещи повече езици и познаващи културата на съседните народи. Именно тази ниша е запълнена от специалисти по Европеистика.

Какви предмети се изучават

Това зависи както от страната, в която ще учите, така и от конкретната програма. Европеистика е специалност на границата на хуманитаристиката от една страна, икономиката от друга и правото от трета. Вероятно - и напълно основателно - ще си зададете въпроса: „Нима е възможно да бъдеш специалист във всички тези разнородни сфери?“ Отговорът е „Не“. Затова и самите студенти се профилират в една или друга насока.

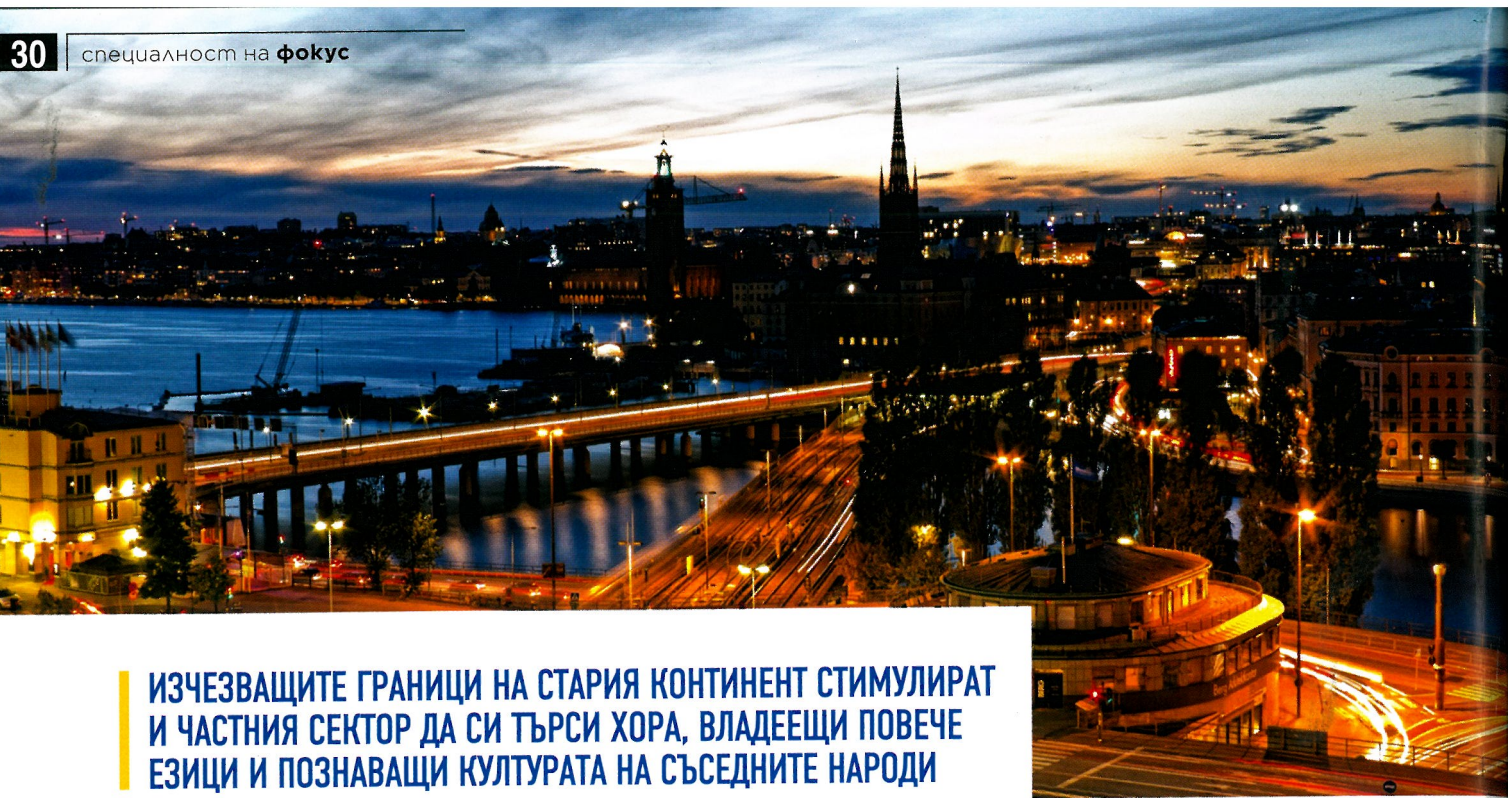
Все пак може да отделим някои основни предмети, които се срещат често в повечето програми: История на Европа в 20-ти век; История и теории на европейската интеграция; Въвеждане в правото и правните системи на европейските държави; Право на Европейския съюз; Международна икономика; Социално-политическа философия; Европейска културна идентичност; Европейски конституционализъм; Сравнителен анализ на европейските политически системи и т.н. Като цяло - госта дълги наименования на предмети, които обикновено не могат да се срещнат в други специалности.

КЛЮЧОВ И ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ЕЛЕМЕНТ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ЕВРОПЕИСТИКА Е ИЗУЧАВАНЕТО НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ

Друг ключов и задължителен елемент от обучението по Европеистика е изучаването на чужди езици. Разбира се, говорим за езиците на Европейския съюз и по-конкретно най-разпространените - английски, френски, немски и испански.

Европеистика в различните страни

Има различия между преподаването в отделните страни и дори в различните висши училища относно учебните програми, когато говорим за специалност Европеистика. В Австрия и Германия, например, студентите се разделят на три потока - културологичен, социологически и икономически. Възпитаниците на всяко от направленията са специалисти по Европеистика, но не може да се каже, че имат еднакви познания. В тези страни Европейското право се изучава като специализа-

ИЗЧЕЗВАЩИТЕ ГРАНИЦИ НА СТАРИЯ КОНТИНЕНТ СТИМУЛИРАТ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР ДА СИ ТЪРСИ ХОРА, ВЛАДЕЕЩИ ПОВЕЧЕ ЕЗИЦИ И ПОЗНАВАЩИ КУЛТУРАТА НА СЪСЕДНИТЕ НАРОДИ

ция на юристите, отделно от горепосочените три направления. Великобритания е държава, която традиционно държи по-дистанцирано отношение към европейските институции и съответно програмите по Европеистика на Острова странят от тематиката на Европейския съюз. Студентите там се концентрират върху изкуствата, историята и философията на континентална Европа. Отделно има програми по международен бизнес и политика, където Европа се разглежда повече като политически и икономически субект. В общи линии същото разделение на програмите по Европеистика се наблюдава и в САЩ и Канада.

Страните в Южна и Източна Европа са най-ентузиасирани в изучаването на структурата, правото и продължаващата интеграция на Европейския съюз. В тези държави, когато се каже „Еuropeистика“, почти винаги се подразбира това.

Къде се изучава в България

Бакалавърски програми по „Еuropeистика“ се преподават в няколко български висши учи-

лища. Това са: Русенският университет „Ангел Кънчев“, Софийският университет „Св. Климент Охридски“, Нов български университет и Университетът за национално и световно стопанство. Но предметите, които се изучават в специалността, могат да се открият и в други университети – най-често като част от учебните планове по политология. Съществуват и множество магистърски програми и специализации по Европейска политика, Европейско право и Управление на евро-проекти.

За съжаление, няма как да ви предложим класация на най-добрите университети у нас, защото такова направление в рейтинговата система на МОН няма. Предвид разликите в учебните планове на висшите училища, това може би е правилно решение. Освен това, има и разминавания в разпределението на специалността по факултети – някъде се намира във философските факултети, другаде в стопанските.

Къде се изучава в чужбина

За качеството на обучението по Европеистика в чужбина ще се доверим на авторитетната международна класация QS World University Rankings. Редовните ни читатели вече познават прочуването, а в този брой може да откриете и най-новите резултати, които се публикуваха наскоро. Но преди да пристъпим към най-добрите университети по света, трябва да направим едно кратко уточнение:

Класацията на QS обхваща направление „Politics and International Studies“, което включва и „European Studies“ (Еuropeистика), но не се ограничава с тази специалност. Това може да доведе до известно изкривяване на резултатите. Така в глобалната класация излиза, че най-добрите места за учене на Европеистика са американските университети. Това не е така – просто висшите училища в САЩ са много силни в другите специалности от направлението. От международната класация веднага можем да отделим три големи имена от Стария континент – британските Оксфорд и London School of Economics (LSE), и френския Sciences Po Paris. Нека сега да обърнем внимание на подреждането на университетите във водещите дестинации за образование в чужбина:

Великобритания

Добрата стара Англия (добре се – Великобритания) е една от най-популярните дестинации за образование на родните кандидат-студенти. Едва ли е изненадващо, че двете големи имена – Оксфорд и Кеймбридж, попадат на водещи позиции. Но тези от вас, които се интересуват от политическия и икономически аспект на Европейстиката, трябва сериозно да обмислят възможностите за кандидатстване и в LSE.

Класирани	Висше училище	Резултат
3	University of Oxford	92,9
4	LSE	92,1
6	University of Cambridge	89,2
35	University of London	74,7
36	Kings College London	74,3

Германия

Само два немски университета попадат в топ 50 на престижната класация и съответно получават по-детайлни резултати. Това е изненадващо предвид високото качество на образованието във федералната република и отдадеността на немската държава на европейската интеграция.

Класирани	Висше училище	Резултат
19	Freie Universitaet Berlin	79,2
42	Humboldt-Universität zu Berlin	73,6
51-100	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	-
51-100	Universität Konstanz	-
51-100	Universität Mannheim	-

Франция

Безспорен лидер в обучението по Европейстика във Франция е Sciences Po Paris, за когото вече споменахме. Това висше училище е школа за голяма част от френската политическа класа, което допринася за авторитета му.

Класирани	Висше училище	Резултат
5	Sciences Po Paris	91,6
51-100	Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne	-
101-150	Université Paris-Sorbonne (Paris IV)	-

Холандия

Има изгледи обучението в Холандия да става все по-популярно у нас, заради разширените

възможности за финансиране, които влязоха в сила тази година. Страната класира два университета в световните топ 50 със сравнително близки резултати.

Класирани	Висше училище	Резултат
23	Leiden University	78,1
31	University of Amsterdam	75,2
101-150	Maastricht University	-
101-150	Vrije Universiteit Amsterdam	-
151-200	Utrecht University	-

САЩ

„Страната на неограничените възможности“ е окупирала първите места (както обикновено) в тази класация. Напомняме ви обаче, че Европейстиката в САЩ е разтегливо понятие, а самата класация се влияе и от други специалности.

Класирани	Висше училище	Резултат
1	Harvard University	94,7
2	Princeton University	93
8	Stanford University	88,8
9	Yale University	87,6
10	Columbia University	85,2

Възможности за кариерна реализация

Бъдещата кариера на специалистите по Европейстика зависи от посоката на тяхната програма. Тези, изучавали засилено политологически и икономически дисциплини, имат възможност за реализация в рамките на администрацията на Европейския съюз. Бюрократичната машина е обект на много критики, включително и на тема раздутия ѝ щат, но въпреки това е престижно и добре платено място за работа.

Европейците с по-хуманитарен профил често се реализират в неправителствени организации, благотворителни дружества, фондации, политически партии и т.н. Алтернатива пред тях е и академично развитие в сферите на филологията, културологията, историята или дори европейските изкуства.

През последните години и българската администрация изпитва остра нужда, от хора, способни да пишат и да управляват проекти по европейски програми. Това не е нещо, което изрично е залегнало в учебния план на специалност Европейстика, но е добър избор за магистърска програма пред бакалаврите-европейци.